

Vsaki ptici svoje ime

To each bird its own name

V prvi polovici leta 1980 napisani in v *Acrocephalus* (3/1980) objavljeni prispevek z naslovom *Problematika slovenskih ptičjih imen* sem sklenil s temle stavkom: »Prispevek je nastal z namenom, da spodbudi delo terminološke komisije pri Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.« Seveda pa ne morem reči, da bi ta prispevek spodbudil terminološko komisijo, ki zdaj vabi k razpravi o slovenskih ptičjih imenih (*Acrocephalus* 47/1991), saj dejanji loči celo desetletje, pri čemer ni pomembno, da komisija v svojem vabilu ne omenja tega dotlej edinega sistematičnega orisa problematike, temveč je za nadaljnjo razpravo nevarno to, da komisija ne ponuja nobenih analitičnih izhodišč za razpravo, temveč ostaja s svojim spiskom »spornih« imen na povsem pozitivistični ravni. »Komisija ima nalogo,« beremo, »da se slovenska imena, kolikor se le da, poenotijo.« Problem pa je ravno v tem – in o tem sem pisal že pred desetimi leti – da se poenotiti žal ne dajo. Zato sem tedaj predlagal več možnosti, razvrstil sem jih v tabelarični sistematični pregled, upošteva različnost (ne enotnost) pristopov k razreševanju posameznih imenotvorno problematičnih skupin. Lahko se sicer slepo dogovorimo, da bomo uporabljali to ali ono ime, ne da bi premislili vse njegove relacije, tako do znanstvene nomenklature, ki eksaktno izraža sistematični položaj neke vrste v sistemu, kot do sorodnih slovenskih imen ter imenotvornih pravil slovenskega jezika, vendar s takšno pozitivistično držo tvegamo, da bo pod dogovornim pokrovom še naprej vrelo in se v pari dogajalo marsikaj nepredvidljivega.

Ne gre torej za poenotenje imen, temveč za enotno rabo imen. Neenotna raba, to je problem, zlasti še, če se na isti strani neke revije, eno poleg drugega pojavita dve različni imeni za eno in isto vrsto ptice. Tako kot v našem *Acrocephalus*, kjer smo se (uredniški svet) pred desetletjem zavzeli za to, da pustimo avtorjem svobodo pri izbiri obstoječih imen po načelu »cvete naj vsi cvetovi«. »Od številnih cvetov,« pravi Gregori v prispevku *Vprašanja strokovnih in slovenskih imen* (*Acrocephalus* 47/1991), »pa je nastala že prava goščava, čas je, da potegnemo črto in se

dogovorimo za enotna imena, ki jih bomo uporabljali v bodoče.« Prepričan sem, da tudi Gregoriju, ki je zbral že prek osem tisoč zapisov slovenskih ptičjih imen, gre za ohranitev tega bogastva in nikakor ne za osiromašenje na način poenotenja. Goščavo pa je mogoče preseči na dva načina; ali da počakaš, da cvetje ovne in se ospe, ali pa z ostrim rezom. Pričakujem, da se bodo v javni razpravi razlike razbistrile in ne zabrisale in da bo dogovor o enotni rabi imen to različnost izrecno upošteval.

V sistematičnem pregledu problematike slovenskih ptičjih imen iz leta 1980 razločujem sedem imenotvornih situacij z različnimi možnimi rešitvami: 1) rodovno ime na novo oblikovati, 2) ime preuvrstiti v pravo rodovno skupino, 3) uporabiti alternativno ime, 4) rodovno ime kljub neustreznosti pustiti, kakor je, 5) zaradi sistematske oddaljenosti pustiti, kakor je, 6) poenotiti rodovno ime in 7) pustiti ljudsko monomno ime. Gregori pove, da predlagam poenotenje nekaterih imen glede na veljavna strokovna imena, ne pove pa, da govorim o poenotenju samo kot o eni izmed sedmih možnosti.

Pač pa sem od nekdanj in tako tudi v zvezi s ptičjimi imeni zagovarjal čim večjo diferenciacijo rodov in s tem tudi njihovih imen. Razlikovanje rodov v slovenščini je seveda le posledica znanstvenega razlikovanja. Upravičenost tega hotenja Gregori spodbija z Woltersovo sistematiko iz leta 1983, ki je takrat, ko sem pisal *Problematiko slovenskih ptičjih imen*, nisem mogel poznati, priznam pa, da sem zanjo prvič slišal iz Gregorijevega prispevka (res škoda, da ni zanjo povedal že prej). Zavzemal sem se za to, da bi modri taščici, ki je takrat še spadala med slavce (*Luscinia*) tudi v slovenščini priznali, da je slavec, toda glej ga zlomka, Wolters jo sistematizira v poseben rod *Cyanosylvia*, ki mu niti slovenskega imena ne vemo. Ni pa res, da bi »prav tako«, kot pravi Gregori, predlagal za predstavnike rodu *Acanthis*, ker je bil v primeru tega rodu – tedaj še repnikov – položaj ravno nasproten: dve imeni, repnik in brezovček za en rod, pa se je medtem, hvala bogu, izkazalo, da sta to dva oziroma trije rodovi, saj je ugotovljeno, da je severni repnik poseben rod.

Če bi tedaj že veljala nova sistematika in bi vedel zanjo, bi rekel, da pustimo obstoječe ime za repnika (rod *Linaria*) in brezovčka (rod *Acanthis*), za severnega repnika (rod *Agriospiza*) pa oblikujemo novo ime, npr. v zvezi s plevelom (plevelar) ali ledino (ledinar). To bi bilo v skladu z analitičnim pristopom, kakor se kaže v sistematičnem pregledu problematike slovenskih ptičjih imen iz leta 1980. Tako bi tudi s kar največjim veseljem oblikoval nova rodovna imena za tiste strnade, ki po novem to več niso (rodovi *Miliaria*, *Schoeniclus*, *Ocyris*, *Buscarla* in *Hypocentor*). Tako sem že tedaj predlagal novo rodovno in hkrati vrstno, torej monomno ime za tiste vrste, kjer se v slovenščini brez potrebe uporablja sinonim kot npr. za čuka, ki enkrat pomeni čuka iz rodu *Athene* in drugič iz rodu *Aegolius*. Namesto koconogi čuk sem predlagal rodovno ime koconogež. Če bi hoteli biti dosledni, bi morali razlikovati tudi med mestno in kmečko lastovko že z rodovnim imenom, saj pripadata dvema različnima rodovoma (*Hirundo* in *Delichon*), prav tako velika in mala bobnarica (*Botaurus* in *Ixobrychus*), kjer pa nas k sreči rešuje sinonim čapljica za malo bobnarico. Tudi povodnega kosa (rod *Cinclus*) bi bilo mogoče razločevati od kosa že z rodovnim imenom, saj s kosom (rod *Turdus*) nima prav nič skupnega (tedaj sem menil, da ravno zato lahko ostane, kot je).

Skratka, Gregori na podlagi nove sistematike Woltersa naredi rokohitrski zaključek: »sistematika je tako dinamična in spreminjajoča se, da nima smisla vezati domača imena na strokovna (ali jih v ta namen celo spreminjati)«. Zato naj mi bo dovoljeno, da s podobno akrobatiko napravim paradoksalen zaključek: »Če bi vsaka ptičja vrsta imela svoje monomno ime, nas nobeno spreminjanje sistematike ne bi več moglo presenetiti.« Zametek takšne strategije je v ljudskem poimenovanju. Če bodo sistematiki jutri ugotovili, da npr. čoketa in kozica pripadata dvema različnima rodovoma, bomo takšno spremembo dočakali pripravljeni. Sicer pa tudi Gregori priznava potrebo po preuvertitvi planinskega ščinkavca *Montifringilla nivalis* med vrabce (čeravno je bilo to že storjeno), seveda pa v skladu s svojim konzervatorskim konceptom ne vidi potrebe po novem rodovnem imenu za rod *Montifringilla*. Pač pa začuda pristaja na novo rodovno ime škrlatec za rod *Carpodacus*. Tako predlagam, da v prenovi-

teljskem duhu nekaj storimo. Zakaj ne bi, kot veleva ljudska modrost, ptice poimenovali z enim imenom?

Ljudska imena so enoimenska (monomna). Po tej poti so dobila imena le tiste ptice (živali, pa tudi rastline) s katerimi so se ljudje v časih, ko znanost še ni postala trivialna, pogosteje srečevali v vsakdanjem življenju. Tako so se v poimenovanju skoncentrirale izkušnje večih generacij. Dokaz za to so na primer naši drozgi iz rodu *Turdus*. Imamo čudovita ljudska imena za kosa, cikovta, cararja, brinovko in komatarja, medtem ko moramo za manj znanega vinskega drozga (*Turdus iliacus*) že uporabiti umetno ime. Tako imamo tudi ornitologi sodobne generacije z nekaterimi doslej malo znanimi in zato umetno imenovanimi ptičji več, z drugimi manj ali celo nič izkušenj. Tako bi za tiste, ki jih pogosteje opazujemo, brez večjih težav po potrebi skovali novo ime, medtem ko bi pri poimenovanju ptic, s katerimi nimamo nikakršnih izkušenj, bržkone obupali. V takih primerih bi si morali pomagati z izposojenim vedanjem iz knjig, saj je znanost medtem postala nekaj vsakdanjega. Takšno opravilo bi zato zahtevalo temeljito študijsko pripravo in kar nekaj časa.

Za pokušino ponujam seznam monomnih imen za pri nas bolj znane ptice zahodne palearktike. S kakšnimi težavami se pri tem srečujemo? Verjetno se bo marsikomu zdel takšen poskus bogokleten in neokusen, vsaj na začetku. Potem pa bo presenečen opazil, da je pravzaprav približno polovica imen znanih, da so to torej tista občudovanja vredna ljudska monomna imena. Ta izvirna imena se tudi presenetljivo spretno izmikajo pastem sistematike (npr. kragulj, skobec iz rodu *Accipiter*, repaljščica, prosnik iz rodu *Saxicola*, slegur, puščavec iz rodu *Monticola*, pogorelček, šmarnica iz rodu *Phoenicurus* itd.). Z novimi poimenovanji poskušam ujeti ljudskega duha, koliko mi je to uspelo, boste presodili sami.

Največjo nedorečenost vidim pri uporabi splošno znanih skupinskih imen kot so galeb, sova, orel in podobnih, pa tudi manj znanih družinskih ali celo rodovnih imen kot so čigra, martinec, muhar in podobnih. Nerazčiščeno ostaja vprašanje, ali naj se takšno ime uporabi za označitev ene izmed sorodnih vrst, ali pa naj se prihrani za poimenovanje cele sorodstvene skupine (družine, rodu). Ker so posebno pri večjih skupinah (listnicah, cipah, martincih) nekatera imena neizrazita oziroma podobna imenom v drugih skupinah,

obstaja nevarnost uporabe binomnega poimenovanja v pogovornem jeziku, npr. cipa selivka za *Anthus cervinus*. Sicer pa ta nevarnost obstaja že doslej, tako večkrat slišimo reči sokol selec za vrsto *Falco peregrinus*.

V slovenščini je veliko primerov klenih imen, ki pa so po svojem bistvu rodovna, npr. žerjav, lumna, škarnik. Nastane vprašanje, kako takšno ime v monomnem sistemu uporabiti za poimenovanje dveh vrst ptic, npr. tenkokljune in debelokljune lumne. Ena izmed možnosti je ta, da ime lumna uporabimo za tipično, bolj razširjeno ali nam kakorkoli bližjo vrsto, če gre za pri nas redko pojavljajoče se vrste, izpeljanko lumnovca pa za drugo vrsto. Tako bi lahko rekli žerjav in žerjavovec ter škarnik in škarjevec (kar pa se ponekod uporablja za ruševca). Znanstvena imena se znotraj rodu dostikrat razlikujejo glede na velikost, npr. *Calidris minuta*, lahko pa razlikovanje po velikosti nastane šele v slovenskem jeziku npr. veliki in mali škurh. Lahko pa razlika obstaja v naravi, v imenu pa kot da smo nanjo pozabili. Razlikovanje je mogoče izpeljati s končnico -ek ali -ič, npr. labodek ali labodič.

In kako naj bi poimenovali vse bolj moderne podvrste? Seveda binomno: siva vrana, črna vrana. Soglašam z Gregorijem, da je uporaba pridevnikov, ki označujejo zemljepisno razširjenost, najprimernejša za označitev podvrst: španska ovčarica, kirgiška ovčarica.

Prav neverjetno je, s kakšnim napuhom smo v bližnji preteklosti zavrgli klena ljudska monomna imena in jih nadomestili z umetnimi, predvsem pa nerodnimi sestavljenkami, npr. namesto bezgavka za *Panurus biarmicus* brkata sinica. Toda medtem ko pri tej ptici brk res nekaj pomeni, pa pri penici vrste *Sylvia cantillans* o bradi nikakor ne moremo govoriti in jo povrh še ogovarjati z belobrado penico.

Pot, ki sem jo ubral, je res nenavadna. Namesto od splošnega k posameznemu, sem krenil v nasprotni smeri, od posameznega k splošnemu. Led je prebit, zdaj je potrebno pivo ohladiti. Po takšni stvariteljski vaji prav božansko tekne.

Iztok Geister

POSKUSNI SEZNAM SLOVENSКИH MONOMNIH IMEN ZA PTICE

Gavia arctica – slapnik
Gavia stellata – vetrnjak

Gavia immer – zmrznik
Gavia adamsii – ledolomec
Podiceps cristatus – ponirek
Podiceps grisegena – potapnik
Podiceps auritus – zlatouh
Podiceps nigricollis – trepalničar
Tachybaptus ruficollis – potapljač
Fulmarus glacialis – polednikar
Puffinus griseus – viharik
Hydrobates pelagicus – strakoš
Botaurus stellaris – bobnarica
Ixobrychus minutus – čapljica
Egretta garzetta – nogavičarka
Egretta alba – bosonoga
Ardeola ralloides – čopek
Ardea cinerea – čaplja
Ardea purpurea – večernica
Nycticorax nycticorax – kvakač
Ciconia ciconia – štrk
Ciconia nigra – štoklja
Phalacrocorax carbo – kormoran
Phalacrocorax arisotelis – vranjek
Phalacrocorax pygmeus – vranič
Plegadis falcinellus – plevica
Phoenicopterus ruber – plamenec
Pelecanus onocrotalus – pelikan
Pelecanus crispus – kodravec
Cygnus olor – grbec
Cygnus cygnus – pevec
Cygnus columbarius – labodič
Anas platyrhynchos – mlakarica
Anas strepera – konopnica
Anas acuta – dolgorepnica
Anas penelope – žvižgavka
Anas crecca – krehelj
Anas querquedula – reglja
Anas clypeata – žličarica
Aix sponsa – nevestica
Aix galericulata – mandarinka
Netta rufina – bleščavka
Aythya marila – rjavka
Aythya fuligula – črnica
Aythya ferina – sivka
Aythya nyroca – kostanjevka
Bucephala clangula – zvonec
Mergus merganser – žagar
Mergus serrator – žagarica
Mergus albellus – belič
Tadorna tadorna – votlinarica
Tadorna ferruginea – rja

Histrionicus histrionicus – harlekinka
Clangula hyemalis – zimnik
Melanitta fusca – beloliska
Melanitta perspicillata – očalarka
Melanitta nigra – črnivka
Somateria molissima – gaga
Somateria spectabilis – pisanka
Oxyura leucocephala – stržkarica
Branta canadensis – kanadka
Branta bernicla – grivarka
Branta leucopsis – beloličnica
Branta ruficollis – rdečevratka
Anser anser – gos
Anser albifrons – ščit
Anser erythropus – ščitek
Anser fabalis – njivarka
Anser brachyrhynchos – kljunec
Anser caerulescens – snežnica
Gyps fulvus – jastreb
Aegyptius monachus – mrhovinar
Gypaetus barbatus – ser
Haliaeetus albicilla – postojna
Aquila chrysaetos – orel
Aquila heliaca – kraljar
Aquila rapax – stepnik
Aquila clanga – klinkač
Aquila pomarina – klinkačevcevec
Hieraeetus fuscatus – kraguljar
Buteo buteo – kanja
Buteo lagopus – kosmatinka
Buteo rufinus – rjavina
Pernis apivorus – sršenar
Accipiter gentilis – kragulj
Accipiter nisus – skobec
Accipiter brevipes – levant
Milvus milvus – škarjar
Milvus migrans – kostanjar, smrduh
Elanus caeruleus – lebduh
Pandion haliaetus – ribolovec
Hieraeetus pennatus – orlič
Circaetus gallicus – kačar
Circus aeruginosus – lunj
Circus cyaneus – splinec
Circus pygargus – močvirnik
Circus macrourus – slanušar
Falco rusticolus – suličar
Falco peregrinus – selec
Falco biarmicus – strelec
Falco cherrug – plenilec
Falco eleonora – otočan
Falco subbuteo – škrjančar

Falco columbarius – sokolič
Falco vespertinus – rdečenožka
Falco naumanni – žužkojedka
Falco tinnunculus – postovka
Lagopus mutus – belka
Tetrao urogallus – petelin
Lyrurus tetrix – ruševcevec
Bonasa bonasia – jereb
Alectoris graeca – kotorna
Alectoris chukar – turek
Perdix perdix – jerebica
Phasianus colchicus – fazan
Coturnix coturnix – prepelica
Grus grus – žerjav
Otis tarda – droplja
Tetrax tetrax – dropljica
Chlamydotis undulata – ovratničarka
Rallus aquaticus – mokož
Porzana porzana – grahovka
Porzana pusilla – pritlikovka
Porzana parva – potovejka
Crex crex – kosec
Gallinula gallinula – tukalica
Fulica atra – liska
Haematopus ostralegus – školjkarica
Hoplopterus spinosus – ostrogar
Vanellus vanellus – vivek, priba
Chettusia gregaria – stepnica
Charadrius dubius – deževnik
Charadrius hiaticula – komatnik
Charadrius alexandrinus – pivkač
Pluvialis apricaria – prosenka
Pluvialis squatarola – črnenka
Eudromias morinellus – dular
Gallinago gallinago – kozica
Gallinago media – čoketa
Lymnocyptes minimus – puklež
Scolopax rusticola – sloka
Numenius arquata – škurh
Numenius phaeopus – škurhek
Numenius tenuirostris – postopač
Limosa limosa – kljunač
Limosa lapponica – lužar
Actitis hypoleuca – hihitač
Tringa ochropus – beláč
Tringa glareola – muljar
Tringa totanus – frfotavec
Tringa erythropus – somornik
Tringa nebularia – rogonosec
Tringa stagnatilis – baletnik
Philomachus pugnax – togotnik

Calidris canutus – prodnik, knut
Calidris alpina – spremenljivec
Calidris maritima – osekar
Calidris ferruginea – srpec
Calidris minuta – prodnikovec
Calidris temminckii – teminkovec
Calidris alba – peščenec
Limicola falcinellus – greznik
Arenaria interpres – kamenjar
Recurvirostra avosetta – sabljarka
Himantopus himantopus – polojnik
Phalaropus fulicarius – liskonožec
Phalaropus tricolor – trobarvanec
Phalaropus lobatus – ozkokljunec
Burhinus oedinemus – prilivka
Glareola pratincola – tekica
Glareola nordmanni – komatnica
Cursorius cursor – tekalec
Stercorarius skua – govnačka
Stercorarius parasiticus – bodičarka
Stercorarius pomarinus – lopatarka
Larus argentatus – srebrnjak
Larus cachinnans – krohotač
Larus melanocephalus – pristaniščar
Larus canus – sivec
Larus fuscus – rjavec
Larus ridibundus – porečnik
Larus minutus – galebček
Larus marinus – pomorščak
Larus genei – lagunar
Rissa tridactyla – tonovščica
Chlidonias niger – sajenica
Chlidonias leucoptera – nasprotnica
Chlidonias hybrida – nekajvmes
Gelochelidon nilotica – črnoga
Sterna sandvicensis – kričač
Sterna caspia – kaspijka
Sterna hirundo – mahavka
Sterna albifrons – čigrica
Alca torda – njorka
Uria aalge – lumna
Alle alle – rakovičar
Fratercula arctica – mormon
Columba livia – votlinar
Columba palumbus – grivar
Columba oenas – duplar
Streptopelia turtur – grlica
Streptopelia decaocto – gugutka
Cuculus canorus – kukavica
Clamator glandarius – srakar
Otus scops – skovik

Glaucidium passerinum – sovica
Athene noctua – čuk
Aegolius funereus – koconogež
Bubo bubo – uharica
Strix uralensis – kozača
Strix aluco – lesovka
Asio otus – poljščica
Asio flammea – muževka
Tyto alba – pegavka
Caprimulgus europaeus – podhujka
Apus apus – hudournik
Apus melba – previsnik
Apus pallida – pečevnik
Alcedo atthis – vodomec
Merops apiaster – čebelar, legat
Coracias garrulus – zlatovranka
Calandrella brachydactyla – kratkoprstež
Calandrella rufescens – škrjanček
Melanocorypha calandra – lahovnik
Galerida cristata – čopulja
Alauda arvensis – škrjanec
Lullula arborea – drevesec
Eremophila alpestris – uhatec
Riparia riparia – breguljka
Ptyonoprogne rupestris – skalnica
Upupa epops – smrdokavra, vodeb
Picus viridis – košeninar
Picus canus – pivka
Dendrocopos major – detel
Dendrocopos syriacus – sirijec
Dendrocopos medius – hrastovec
Dendrocopos minor – detlič
Dendrocopos leucotos – belohrbtež
Picoides tridactylus – triprstec
Dryocopus martius – žolna
Jynx torquilla – vijeglavka
Anthus trivialis – cipa
Anthus gustavi – tundrica
Anthus pratensis – cipica
Anthus campestris – ledinka
Anthus cervinus – selivka, malinovka
Anthus spinoletta – vriskarica
Motacilla flava – ovčarica
Motacilla cinerea – potočnica
Motacilla alba – pastirica
Lanius collurio – trnovec
Lanius senator – srakoper
Lanius excubitor – mišolovec
Lanius minor – srakoperček
Oriolus oriolus – kobilar
Sturnus roseus – rožanec

Sturnus vulgaris – škorec
Bombycilla garrulus – pegam
Perisoreus infaustus – zloveščec
Garrulus glandarius – šoja
Pica pica – sraka
Nucifraga caryocatactes – krekovt, lešnikar
Pyrrhocorax pyrrhocorax – vranar
Pyrrhocorax graculus – kramparica
Corvus monedula – kavka
Hirundo rustica – kmetica
Hirundo daurica – rdečeritka
Delichon urbica – gospica
Corvus frugileus – gulež
Corvus corone – vrana
Corvus corax – krokar
Cinclus cinclus – povodnjak
Troglodytes troglodytes – stržek
Prunella collaris – drobirka
Prunella modularis – pevka
Cettia cetti – svilnica
Locustella luscinioides – cvrčalec
Locustella fluviatilis – trepetlikar
Locustella naevia – kobiličar
Acrocephalus agricola – plevelar
Acrocephalus melanopogon – tamariskovka
Acrocephalus palustris – ščavnica
Acrocephalus paludicola – barjanka
Acrocephalus schoenobaenus – bičevka
Acrocephalus scirpaceus – srpičevka
Acrocephalus dumetorum – robidovka
Acrocephalus arundinaceus – rakar
Hippolais icterina – vrtnik
Hippolais polyglotta – robinijevec
Hippolais pallida – bledič
Sylvia nisia – pisanček
Sylvia hortensis – svetlookec
Sylvia borin – vrtnarček
Sylvia atricapilla – črnoglavka
Sylvia communis – škratec
Sylvia curruca – brolica, mlinarček
Sylvia melanocephala – žukač
Sylvia cantillans – taščičar
Sylvia conspicillata – osočnikovec
Cercotrichas galactotes – mejačica
Phylloscopus trochilus – kovaček
Phylloscopus collybita – listnica
Phylloscopus sibilatrix – grmovščica
Phylloscopus nitidus – rumenka
Phylloscopus fuscatus – rjavčica
Phylloscopus schwarzi – lovačica
Phylloscopus bonelli – hribovka
Phylloscopus inornatus – mušičica
Phylloscopus borealis – severnjakinja
Phylloscopus trochiloides – zelenčica
Phylloscopus proregulus – kraljičica
Regulus regulus – kraljiček
Regulus ignicapillus – ognjeglavček
Ficedula hypoleuca – muhar
Ficedula albicollis – spreletavček
Ficedula parva – krošnar
Muscicapa striata – zaganjavček
Oenanthe oenanthe – kupčar
Oenanthe hispanica – suhozidnik
Saxicola rubetra – repaljščica
Saxicola torquata – prosnik
Monticola saxatilis – slegur
Monticola solitarius – puščavec
Phoenicurus phoenicurus – pogorelček
Phoenicurus ochruros – šmarnica
Cyanosylvia svecica – poprsec
Erithacus rubecula – taščica
Tarsiger cyanurus – modrin
Luscinia luscinia – slavec
Luscinia megarynchos – slavček
Turdus torquatus – komatar
Turdus merula – kos
Turdus sibiricus – sibirec
Turdus iliacus – vinogradnik
Turdus philomelos – cikovt
Turdus viscivorus – carar
Turdus pilaris – brinovka
Parus palustris – pezdičevka
Parus montanus – gorjanka
Parus lugubris – norica
Parus cristatus – perjaničar, čopkar
Parus caeruleus – plavček
Parus ater – menišček
Parus major – sinica
Aegithalos caudatus – dolgorepka
Panurus biarmicus – bezgavka
Remiz pendulinus – plašica
Sitta europaea – brglez
Sitta neumayer – stentar
Tichodroma muraria – plezavček
Cerhia familiaris – skorjar
Cerhia brachydactyla – lišajar
Passer domesticus – vrabec
Passer hispaniolensis – španec
Passer montanus – matevžek
Petronia petronia – skalovnik
Fringilla coelebs – ščinkavec
Fringilla montifringilla – pinoža

Pyrrhula pyrrhula – kalin
Coccothraustes coccothraustes – dlesk
Serinus citrinella – konopeljščica
Serinus serinus – grilček
Chloris chloris – zelenec
Spinus spinus – čižek
Carduelis carduelis – lišček
Linaria cannabina – repnik
Agriospiza flavirostris – ledinar
Acanthis flammea – brezovček
Acanthis hornemanni – polarnik
Carpodacus erythrinus – škrlatec
Pinicola enucleator – smrekovec
Loxia curvirostra – krivokljun

Loxia pytyopsittacus – borovčar
Loxia leucoptera – beloperutec
Miliaria calandra – pustotnik
Ocyris pusilla – strnadek
Emberzia cia – grižar
Emberzia hortulana – klopotnik
Emberzia leucocephala – pomotnik
Emberzia cirrus – plotnik
Emberzia citrinella – strnad
Schoeniclus schoeniclus – trstničar
Granativora melanocephala – guru
Calcarius lapponicus – ostriglež
Plectrophenax nivalis – zametnik
Montifringilla nivalis – vršičnik

Predlog za zaščito grmovnega ekosistema nad Račjim dvorom

A proposal how to protect the bushland at Račji dvor

UVOD

Danes, ko ekologična miselnost prodira v vse pore življenja in se ljudje zavedamo potrebe po neokrnjeni naravi, pri tem pa se tudi sramujemo in tajimo grobe posege zoper naravne danosti, poskušamo z administrativnimi odloki ohraniti fragmente ekosistemov, ki vsaj spominjajo na prvobitno krajino.

Namen pravnih prijemov za ohranitev narave je zaščititi jo pred naravovarstveno frigidnimi tehnologijami in planerji, ki iščejo dobiček v neodgovornem in izkoriščevalskem odnosu do narave. Pri tem se ne ozirajo na škodo, ki jo povzročajo z izkoriščanjem narodovega bogastva, mu delajo nepopravljivo škodo in nas druge bivajoče v tem prostoru okradejo za doživetje, ki mu pravimo stik z naravo.

Zavedajoč se potrebe po ohranitvi naravnih ekosistemov, se upiramo vsakemu krčenju zelenih površin (gozdov, grmišč, travnikov...) in zavarovanju tistih, ki zbujajo apetite naravovarstveno neosveščenim tehnologom.

OPIS BIOTOPA

Predlagano ozemlje leži v SZ delu Maribora na območju Rošpoha, v trikotniku Račji dvor – Vinarje – Brezovje – Račji dvor. To je neposredno nad črpališčem pitne vode Vrbanski plato.

Ozemlje je delno last srednje agronomske šole deloma Občine Maribor. Teren je močno nagnjen proti jugu. Hrib je porasel z grmovnato vegetacijo, ki daje specifičen videz. Čeprav ne gre za avtohtono rastlinsko združbo, do leta 1945 je bil na tem prostoru vinograd, bi za sedanjo zarast lahko rekli, da je na vrhuncu. V že več kot štiridesetih letih se brez posredovanja človeka ohranja termofilna rastlinska združba, ki jo sestavljajo: glog, črni trn, rdeči dren, kalina, navadna krhlika, šipek in še nekatere druge grmovnice. V takem ekosistemu pa najdejo zatočišče številne živalske vrste, ki v njem preživijo vse svoje življenje, se v njem razmnožujejo in vzrejajo mladiče, se v njem hranijo ali pa le prenočujejo in iščejo zavetišče.

Iz vzrokov ima ta rastlinska združba velik pomen za živali. Ne le, da jim ponuja vse zgoraj navedene možnosti, živali varuje pred nemirom,